

จากหลักการของศาสนาทั้งสองประเภทนี้ก็ทำให้สรุปได้ว่า ศาสนาก็คือหลักการปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลเป็น “ความไม่มีทุกข์” หรือ “มีทุกข์น้อยที่สุด” โดยศาสนาจะมีความเชื่อเป็นหลักสำคัญ ถ้าใครเชื่อในคำสอนของศาสนาใด ก็เรียกว่าเขานับถือศาสนานั้น และเมื่อมีความเชื่อในศาสนาใด ก็ต้องมีการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนานั้น ซึ่งหลักการปฏิบัติของแต่ละศาสนาก็อาจจะแตกต่างกันไป ตามบทบัญญัติที่มีอยู่ในแต่ละศาสนา แต่ผลคือความไม่มีทุกข์จะเหมือนกัน

แต่ยังมีบางคนที่ปฏิเสธตนว่า “ไม่มีศาสนา” เพราะเขาไม่เชื่อถือและไม่ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาใดๆเลยในโลก ซึ่งเราจะมาศึกษากันดูว่า การดำเนินชีวิตโดยไม่เชื่อถือในคำสอนของศาสนาใดๆเลยนั้นจะมีผลอย่างไรต่อชีวิต และผู้ที่ไม่มีศาสนานี้จะสามารถมีชีวิตอยู่โดยไม่มีทุกข์เลยหรือมีน้อยที่สุด เหมือนกับคนที่ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัดได้หรือไม่?

ศาสนาเกิดขึ้นได้อย่างไร?

ในยุคเริ่มต้นนั้นมนุษย์จะยังไม่มีศาสนา แต่เพราะมนุษย์ถูกภัยต่างๆจากธรรมชาติคุกคาม เช่น ไฟร้อง, ไฟผ่า, น้ำท่วม, ฝนแล้ง, ลมพายุ, แผ่นดินไหว เป็นต้น ด้วยความที่มนุษย์ยุคนั้น ยังไม่มีความรู้สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดภัยต่างๆนั้นคืออะไร จึงทำให้มนุษย์ในยุคนั้นคิดเอาตามสามัญสำนึกของตัวเองว่า จะต้องมียุคหรือสิ่งอะไรที่มีอำนาจมาก ที่สามารถดลบันดาลให้เกิดภัยต่างๆนั้นขึ้นมา

ด้วยความกลัวต่อภัยธรรมชาติเหล่านั้น ดังนั้นมนุษย์ในยุคนั้นจึงได้คิดวิธีการที่จะอ่อนวอนสิ่งที่คิดว่า “มีอำนาจ” นั้นให้หยุดการดลบันดาลภัยนั้นเสียด้วยการขอมสิโรราบหรืออ่อนวอน หรือเคารพบูชาด้วยวิธีการต่างๆที่คิดขึ้นต่อสิ่งที่คิดว่ามีอำนาจนั้น เพื่อให้สิ่งที่คิดว่ามีอำนาจนั้นพอใจและไม่ดลบันดาลภัยต่างๆนั้นมาให้ ซึ่งเมื่อได้กระทำบูชาอ่อนวอนแล้ว มนุษย์ก็หายกลัวภัยต่างๆเหล่านั้น แล้วก็มีความอุ่นใจ เบาใจ และสุขใจขึ้นมา ทั้งๆที่ภัยเหล่านั้นก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม ซึ่งนี่คือจุดเริ่มต้นของการ

ปฏิบัติที่สูงขึ้น เพื่อที่จะคืนทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้เคยยึดถือเอาไว้ แก่ธรรมชาติในอนาคตกด้วย

สรุปได้ว่า ถ้าเรามีความเข้าใจอย่างถูกต้องว่า “ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนไม่เที่ยงแท้ถาวร ต้องทนอยู่ และไม่ใช่ว่าคนที่แท้จริง” แล้ว เราก็จะมองเห็นความจริงแท้ของธรรมชาติที่สำคัญที่สุดได้ และจะทำให้เราเกิดความเบื่อหน่ายต่อชีวิตและต่อทุกสิ่งทุกอย่าง อันจะนำเราไปสู่การศึกษาและปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ที่สูงขึ้นต่อไปได้ ซึ่งนี่คือประโยชน์จากการมองเห็นความจริงสูงสุดของธรรมชาติ

สิ่งที่มีคุณค่าที่สุดของมนุษย์คืออะไร?

เมื่อเราเข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจนแล้วว่า “มันไม่มีสิ่งใดหรือสถานะใดที่จะมาเป็นเราหรือของเราได้จริง” ก็จะทำให้เรามองเห็นได้ว่า ชีวิตที่สมมติว่าเป็นเรานี้ ธรรมชาติปรุงแต่งหรือสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อให้มาทำหน้าที่เท่านั้น ไม่ได้สร้างขึ้นมาให้มายึดถือสิ่งใดๆ เพราะทุกสิ่งมันยึดถือไม่ได้ ถ้าโง่งไปยึดถือเข้าก็จะเป็นทุกข์ ดังนั้นสิ่งที่ดีที่สุด หรือมีคุณค่า หรือมีประโยชน์อย่างแท้จริงสำหรับมนุษย์ทุกคนก็คือ “ความไม่มีทุกข์” นั่นเอง

เมื่อชีวิตก็ไม่ได้มีตัวตนของใครจริง และความสุขทั้งหลายก็ไม่ได้เที่ยงแท้ถาวร ผู้มีปัญญาทั้งหลายจึงมองเห็นว่า ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะไปลุ่มหลงความสุขทั้งหลายของโลก เพียงคอยดูแลรักษาจิตใจและร่างกายไม่ให้เป็นทุกข์ ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่นี้ก็พอแล้ว ถ้าไปแสวงหาและเสพความสุข ก็จะทำให้เกิดความทุกข์ขึ้นมาโดยไม่ได้อะไร

เมื่อจิตหลุดพ้นจากความยึดถือว่ามีตัวเรา และไม่แสวงหาและลุ่มหลงจิตใจในสิ่งใดๆในโลกแล้ว จิตก็จะกลับคืนสู่ความบริสุทธิ์ตามธรรมชาติเดิมของมัน ซึ่งลักษณะนี้เรียกว่าเป็น “จิตหลุดพ้น” (แต่ถ้าใครยังมีความเชื่อว่ามีตัวเราเป็นผู้หลุดพ้นก็เท่ากับยังไม่เข้าใจเรื่องที่ว่าแท้จริงมันไม่มีตัวเรา) ซึ่งความหลุดพ้นนี้ก็คือ หลุดพ้นหรือ